

BALASSA BENCE

A B&S Europe¹ által menedzselte EULINK (RAWABET) I.² rendészeti rehabilitációs projekt Líbiában (Tapasztalatok és tanulságok) 2021–2023

Líbiáról dióhéjban – földrajz, népesség, éghajlat

Líbia hatalmas. A Föld 16. legnagyobb országa, az Afrikai kontinens 4. legnagyobbja Algéria, Kongó és Szudán után. Kiterjedése eléri az 1 759 540 négyzetkilométert, így közel tizenkilencszer akkora, mint Magyarország, még Franciaországnál is több, mint háromszor nagyobb. Líbia Észak-Afrikában fekszik, a földközi-tengeri partszakasza megközelítőleg kétezer km hosszú, keletről Egyiptom, nyugatról Tunézia és Algéria, míg délen Niger és Csád, délkeleten Szudán a szomszédja.

Líbia hatalmas földrajzi kiterjedése ellenére gyakorlatilag lakatlan, legalábbis európai fogalmaink alapján. Amíg Líbia a világ körülbelül 240 országából terület-arányosan a 16., addig népességét tekintve csupán a 108. a sorban. Ez a számok nyelvén azt jelenti, hogy az ENSZ 2022. évi becslése

¹ A B&S Europe egy 1991 óta működő brüsszeli tanácsadó cég, amelynek célja, hogy technikai segítségnyújtási szolgáltatásokat nyújtson vállalatoknak, állami szervezeteknek és intézményeknek, különösen a nemzetközi vagy kétoldalú szervezetek által finanszírozott programok és projektek keretében. A céget 2023 végétől új néven, Gopa Pace-ként jegyzik, a Gopa Consulting Group tagjaként.

Bővebben: <https://www.gopa-pace.com/>

² Az ország keleti és nyugati részét összekötő líbiai tengerparti út újbóli megnyitása a 2020-as tűzszüneti megállapodás kulcsfontosságú eleme volt. Az EU által finanszírozott EULINK RAWABET projekt alapvető támogatást nyújt a biztonsághoz ezen, az emberek és vállalkozások számára oly fontos kapcsolat mentén. A keleti és nyugati biztonsági erőkkkel együttműködve az EULINK RAWABET fontos hozzájárulás a líbiai biztonsági szektor reformjához és az ország újraegyesítéséhez.

Forrás: https://www.eeas.europa.eu/delegations/libya/eulink-rawabet-promotes-security-coastal-road-connecting-eastern-and-western-libya_en?s=105

szerint Líbia lakossága 6 812 000 fő, ami a világ össznépességének 0,084%-a. Franciaországban ugyanakkor, amely területét tekintve harmad akkora sincsen, mint Líbia, több, mint 68 millióan élnek, ennek értelmében a francia népsűrűségi adatot Líbiára vetítve, az ország népességének meg kellene haladnia a 200 millió főt. Ehhez képest érdemes értelmezni a fenti 6,8 milliós lakosságot a több mint 1,75 millió négyzetkilométeren.

Népsűrűség tekintetében ezek az adatok talán még beszédesebbek. A világ legsűrűbben lakott területén, a Kínához tartozó Makaó szigetén a népsűrűség négyzetkilométerenként meghaladja a 21 300 főt. Ugyanez az adat Magyarországon körülbelül 103 fő, Líbiában pedig (az elmúlt évtized bevándorlási hullámainak is köszönhetően némiképp emelkedve) 3,8 fő. Ezt a rendkívül alacsony adatot talán még tovább árnyalja a tény, hogy Líbia lakossága az 1960 óta eltelt hatvanhárom évben az akkori 1,4 millió főről mára a négyszeresére nőtt, a termékenységi ráta 2,41%, és a várható élet-tartam is magas, 76 év.³

A népesség 95%-a az ország északi, földközi-tengeri parti sávjában koncentrálódik, elsősorban Tripoli és Bengázi között. Az ország területének döntő része gyakorlatilag lakatlan homoksisivatag. Északnyugaton a főváros, Tripoli a Dzsifára-síkságon terül el, amelyet délről a sziklás Nefúsza-hegység vesz körbe, ennek déli oldalán kezdődik egy magas fekvésű *hamada*, azaz kősisivatag, amely még délebbre haladva fokozatosan egy végeláthatatlanul hatalmas homokdűne-sivataggá válik egészen az algériai határ és Szabha városa között.

Líbia nem rendelkezik állandó felszíni vízfolyással, nincsen állandó folyója, ugyanakkor a Szahara alatt hatalmas kiterjedésű felszín alatti édesvíz készletek találhatók, amelyek kiaknázása és az északi nagyvárosokba térése a '90-es évek elején elkezdődött a „*Nagy Emberalkotta Folyó*” (Al-Nahr Színái) elnevezésű megaprojekt keretében. 1996-ban érkezett először ezen az úton édesvíz Tripoliba, de a környezetvédők és tudósok megosztottak abban, hogy a felszín alatti vizek (amelyek a Szahara alatt nem, vagy

³ Forrás: <https://hu.wikipedia.org/wiki/L%C3%ADbia>

csak rettenetesen sokára újulnak meg) ilyen mértékű kiaknázása milyen hatással járhat a jövőben.

Az éghajlat az ország 95%-át kitevő sivatagos vidékeken rendkívül forró és száraz, nem ritka a száraz évszakban mért 50 Celsius fokot meghaladó hőmérséklet. Tripoli és Bengázi tágabb környéke, a Földközi-tenger partvidéke szubtrópusi-sztyeppe éghajlatú, csapadék gyakorlatilag csak decembertől márciusig esik, a hőmérséklet még ekkor sem süllyed 12–15 fok alá, kivéve természetesen a sivatagi területeket, ahol a napi hőingadozás egészen extrém mértéket ölthet, és megfigyeltek már -5, sőt -10 Celsius fokos éjszakai lehűlést is. A Szaharából érkező homokviharok eljutnak a tengerparton fekvő városokba, több napra szürkés-narancssárgára színezve a levegőt.

A népesség 90%-a városokban él, a legnagyobb és legnépesebb ezek közül Tripoli (Tarabulus) 1,8 milliós lakosságával. A lakosság túlnyomó többsége arab (90%), a fennmaradó berber, tuareg, fekete-afrikai, illetve elenyésző számban török, pakisztáni, indiai, máltai, görög és olasz. Az ország hivatalos nyelve az arab, a nagyvárosokban sokan értik az angolt, illetve a gyarmati múlt és a jövővényszavak okán az olaszt. A lakosság 97%-a szunnita iszlám hitű, 3%-a keresztény.

Gazdasági értelemben Líbia akár a bolygó legszerencsésebb országai közé volna sorolható, hiszen az 1960-as években hatalmas kőolaj- és földgázkészletekre bukkantak itt, amely a világ egyik legszegényebb országából egy csapásra az egyik leggazdagabbá tette Líbiát. Ám szerencsétlen módon ebből a gazdasági előnyből a lakosság széles rétegei nem, vagy csupán alig profitálnak.

Az országban nincsenek vasutak, a szilárd burkolatú utak hossza körülbelül negyvenötezer km. A városok útjai túlszűfoltak, jelentős a légszennyezés, mivel a közösségi közlekedés gyakorlatilag ismeretlen fogalom, így mindenki gépkocsival jár.

Líbia közelmúltjáról és jelenéről vázlatosan

Jelen dolgozat keretei nem teszik lehetővé, hogy a széles megértés és teljes körű feldolgozás érdekében bemutassuk Líbia XX. és XXI. századi történelmét, az olasz gyarmati uralom korszakát, a Líbiai királyság⁴ viszonylag rövid, az 1951-es függetlenedést követő alig 18 éves történetét, vagy akár Moammer Kadhafi⁵ 1969-től 2011-ig tartó több mint négy évtizedes és meglehetősen változatos, megannyi politikai-taktikai fordulattal tarkított uralmát, és nagy ívű képet fessünk mindazon problémákról, kihívásokról és veszélyekről, amelyek következményeként Líbia jelenleg is az államiságot jelentő integráns működés⁶ szélén egyensúlyoz.

Idő és hely szűkében csupán néhány, valóban a közelmúltban történt esemény, folyamat, illetve lehetséges tendencia felvillantására van lehetőségem, annak érdekében, hogy a jelenlegi biztonsági-belpolitikai helyzet megértését elősegítsem, dinamikáját árnyaljam.

Kadhafi ezredes⁷ 42 évig fennálló rezsimjét 2011 folyamán söpörte el a Tunéziából és Egyiptomból átgyűrűző politikai-társadalmi változáshullám, amelyre általában az „*Arab Tavasz*”-ként hivatkozunk, és amely de facto

⁴ Besenyő János – Marsai Viktor: Országismertető – Líbia. Az MH Összhaderőnemi Parancsnokság Tudományos Tanács Kiadványa. 2012. 45–46. o.

Forrás: <https://mek.oszk.hu/12900/12977/12977.pdf>

⁵ Moammer Kadhafi (1942. 06. 07. – 2011. 10. 20) 1969. szeptember 1-jétől 2011. augusztus 20-áig Líbia de facto vezetője. Hivatalosan semmilyen címet vagy tisztséget nem viselt, azonban amíg hatalmon volt, szokásos megnevezése a kormány rendelkezéseiben és a hivatalos sajtóban a Líbiai Szocialista Népköztársaság Szeptember 1-jei Forradalmának Vezére vagy a Forradalom Testvéri Vezére és Útmutatója volt.

⁶ Lásd: Az állam fogalma. In: Takács Péter: Alkotmányjog I. Alkotmányos fogalmak és eljárások. Egyetemi Jegyzet. szerk.: Smuk Péter. Universitas Győr, 2014. 1–2. o.

⁷ Kadhafi az általa vezetett '69-es puccs idején még csupán hadnagyi rendfokozatban szolgált, de később sem nevezte ki magát tábornokká, vagy valamiféle generalisszimusszá, hanem „rendkívüli szerénységében” elfogadta az ezredesi kinevezést, és ezt a rendfokozatot viselte haláláig.

polgárháború⁸ képeben jelent meg Líbiában. A diktátort szülővárosa, Sirte (Szurt)⁹ közelében a felkelők október 20-án tisztázatlan körülmények között lelőtték, majd a holttestét Misrata¹⁰-ban közszemlére tették, ezt követően október 25-én ismeretlen helyen, egyik fiával együtt a sivatagban eltemették¹¹.

Kadhafi 2011-ben, negyvenkét évnyi tejhatalommal a háta mögött képtelen volt felismerni az arab világon végig vonuló forradalmi események jelentőségét, és a spontán tiltakozásokra, fegyvertelen tüntetésekre a lehető legbrutálisabb, legvéresebb módon reagált. 2011 februárja és októbere között Líbiában az ellenállás a diktátorral és rendszerével szemben egyre markánsabbá és elszántabbá vált, Kadhafi nem hallgatott sem az őt még mindig tisztelő afrikai államfőkre, sem az európai (elsősorban olasz, francia és angol) vezetőkre, sem az ENSZ-re, vagy az Egyesült Államokra, amely országok és szervezetek valamennyien azt javasolták, lépjen hátra, adja át a hatalmat, amíg nem késő.

A katasztrofális végkimenetel és a rezsim összeomlása így kétségkívül prognosztizálható volt, amely nem is váratott sokáig magára. Ám a Kad-

⁸ „...az arab tavasz folyamán – többek között – a féktelen korrupció és a munkanélküliség miatti elégedetlenség tömegtüntetésekhez vezetett, majd a robbanásszerűen kialakult válság hetek alatt polgárháborúvá eszkalálódott, s végül egy az Arab Liga támogatását is élvező nyugati katonai intervenciót eredményezett. A külső katonai beavatkozás következményeként Kadhafit a felkelők még októberben elfogták és megölték.” (Selján Péter: Líbia, 2021: elhúzódoó polgárháború és fokozódó külső beavatkozás. In: Nemzet és Biztonság 2020/4. szám, 35. o.)

⁹ „Szurt, másképpen Szirt vagy Szirte (arabul سرت) település Líbiában, a Szidra-öböl partján. Moammer Kadhafi szülővárosaként kiváltságokat élvezett a Kadhafi-rezsim uralma idején, a 2011-es polgárháború idején pedig Kadhafi legfőbb támogatójának számított. Miután Tripoli augusztus 20. és 28. között az ellenzéki felkelők kezére került, október 20-ig a Szocialista Népi Líbiai Arab Dzsamahirija fővárosának szerepét töltötte be.”

Forrás: <https://hu.wikipedia.org/wiki/Szurt>

¹⁰ Lásd bővebben: <https://hu.wikipedia.org/wiki/Szurt>

¹¹ Bővebben a témával kapcsolatban: <https://www.hirek.sk/kulfold/titkos-helyre-temetik-a-bukott-diktatort>

hafi-éra negyvenkét évnyi diktatúrája alóli felszabadulást nem követte valódi demokratikus társadalmi megújulás vagy párbeszéd¹². Mint már azt annyiszor láthattuk a hasonló történelmi szituációkban, az autoriter berendezkedés megújítása a rezsim megbuktatásával bekövetkező hatalmi vákuum miatt nem sikerült. A helyzet dinamikája nem egy békés rendezés és új társadalmi-politikai konszenzuson alapuló megújulás irányába, hanem egy kiszélesedő testvérháborúba, a második líbiai polgárháborúba torkolt, amely kezdetben magasabb, majd változó, jelenleg alacsony intenzitással napjainkban is tart az országot kettészakító két erőcentrum, Tripoli és Bengázi között, természetesen más országok lopakodó, illetve sok esetben nyílt intervenciója mellett.

A helyzetet tovább súlyosbította, hogy a lépésről-lépésre destabilizálódott országban –elsősorban keleten és délen – az Iszlám Állam is komoly befolyást, fennhatóságot volt képes teremteni 2012 és 2018 között. A nemzetközi szereplők, mint Oroszország, az Európai Unió, Katar, Törökország, Olaszország, Franciaország, Egyiptom, az Egyesült Arab Emírségek a kezdeti „mediátori” szerepkörükön fokozatosan túlterjeszkedve folyamatos beavatkozásaik révén jelentősen hozzájárultak (és járulnak a mai napig) a konfliktus és a frontok megmerevedéséhez, a „bukott állam” konstrukciójának fenntartásához.¹³

¹² „Kadhafi halálát követően 2011. október 23-án a Nemzeti Átmeneti Tanács (National Transitional Council – NTC) végül bejelentette Líbia felszabadulását, és akkor többen jogosan gondolhatták úgy, hogy az ország jó eséllyel indulhat el a konfliktus utáni újjáépítés és a stabilizáció útján. Ezzel szemben végül viszonylag hamar világossá vált mindenki számára, hogy az erőskezü vezető és a hatékonyan kormányozni képes egységes ellenzéki erők hiányában a különböző fegyveres csoportok és törzsek közötti hatalmi rivalizálás, a de jure központi kormányként működő NTC gyengesége és az alkotmányozó folyamattal kapcsolatos nézeteltérések miatt újabb fegyveres összecsapásokra kell számítani, amelyek polgárháborúhoz is vezethetnek.” (Selján Péter: Líbia, 2021: elhúzódó polgárháború és fokozódó külső beavatkozás. In: Nemzet és Biztonság 2020/4. szám, 39. o.)

¹³ „A külső szereplők beavatkozása Líbia politikai és területi megosztottsága miatt azonban igen kockázatosnak tekinthető, mivel erős központi kormányzat hiányában a különböző fegyveres csoportok és milíciák támogatása jelentős elmozdulásokat okoz a helyi

Keleten, Bengázi székhellyel Khalifa Haftar tábornok¹⁴ és kormánya szervezte meg a hatalmat, őt elsősorban Oroszország, Egyiptom (az iszlámizmus elleni harcra hivatkozva) és az Emírségek támogatják. Haftar erői ellenőrzik az olajexport szempontjából olyannyira kritikus kikötők túlnyomó többségét, és több alkalommal is majdnem sikeresen ostromolták Tripolit. Ezzel szemben az EU és a nemzetközi közösség által is elismert nemzeti kormány az ország nyugati, legfejlettebb tengerparti régiójában, Tripoliban működik, de uralma messze nem terjed ki az ország teljes területére, sőt a Tripoli és Bengázi között nagyjából félúton található Sirte régió is már a keleti erők fennhatósága alá tartozik.

Az ENSZ közel kétévnnyi béke-diplomáciai erőfeszítéseinek köszönhetően 2015 decemberében a szembenálló felek és a két kormány végül aláírta a rendezés első fontos dokumentumát, a Líbiai Politikai Megállapodást (LPA) amely a Nemzeti Egyetértés Kormányának (Government of National Accord – GNA) létrehozásáról rendelkezett. Ennek a testületnek az alakuló ülésére nem sokkal később, 2016 januárjában, Tuniszbán került sor.

2016 végén, elsősorban az Egyesült Államok által vezetett légicsapásoknak köszönhetően, sikerült kiszorítani az Iszlám Államot Sirte és Darna¹⁵ városából is, amelyek az iszlamista terrorszervezet legfőbb Irakon és Szírián kívüli bázisainak adtak helyet.

Mindeközben a napjainkra aggastyán korú (1943-ban született) Haftar tábornok (aki több, mint negyven évig játszott szerepet Líbia politikai-katonai életében, és egyike volt azon katonatiszteknek, akikkel Kadhafi 1969-ben megdöntötte Idrisz király monarchiáját) elérkezettnek látta az időt arra, hogy hatalmi bázisát kiterjessze. Még 2014-ben Haftar offenzívába kezdett

erőviszonyokban, amelyek viszont további konfliktusokhoz és új törésvonalakhoz vezethetnek. Mindez azonban csak hátráltatja a békefolyamatot és a stabilizációt, amelynek elmaradása az egész régió és Európa biztonságára is fenyegetést jelent.” (Selján Péter: Líbia, 2021: elhúzódó polgárháború és fokozódó külső beavatkozás. In: Nemzet és Biztonság 2020/4. szám, 35. o.)

¹⁴ Bővebben: https://hu.wikipedia.org/wiki/Halifa_Haft%C3%A1r

¹⁵ Bővebben a témáról lásd az alábbi angol nyelvű cikkben:

<https://www.hrw.org/news/2014/11/27/libya-extremists-terrorizing-derna-residents>

az iszlamisták ellen, de erőit elsősorban Bengázi teljes megtisztítására és megszerzésére használta. Ugyancsak ellenőrzése alá vonta az ország bevételeinek szempontjából kulcsfontosságú olajmezőket és olajipari létesítményeket. Még 2016 szeptemberében a Sirte-i öbölben elfoglalt két fontos olajlétesítményt, mert attól tartott, hogy a nemzetközi közösség többsége által elismert és támogatott Tripoli Egységkormány erői előbb érnek oda. Egyiptommal és az Egyesült Arab Emírségekkel a háta mögött sikeresen szilárdította meg hatalmát a „*nemzetközi terrorizmussal szembeni harc*” jegyében, és hozott létre egy ellenkormányt (LNA) Tripolival szemben, arra hivatkozva, hogy egyesíteni kívánja Líbiát.

A 2017 januárjában hivatalba lépett Trump-adminisztráció nem kezelte prioritásként a líbiai rendezést, így nyomást sem gyakorolt a felekre a konfliktus megfékezése érdekében. A rendkívül töredezett és nehezen átlátható politikai, geostratégiai helyzet érzékeltetésére alkalmas a francia szerepvállalás ellentmondásosságának bemutatása is. A hivatalos francia diplomácia (tagországi minőségben) kiállt az ENSZ- és a közös EU-szerepvállalás, így a Tripoli Egységkormány (GNA) elismerése és támogatása mellett, ugyanakkor a 2016 júliusában három francia különleges műveleti katona halálával járó helikopter-baleset rávilágít arra, hogy az Élysée Palota számára a francia gazdasági befolyás és a volt, illetve jelenlegi francia befolyást a Száhel-régióban és annak környékén veszélyeztető iszlamista radikalizmus elleni harc prioritást élvez a politikai szólamok kárára, vagy legalábbis „többféle megközelítésre” szolgáltathat alapot.

Haftar tábornok legutóbb 2019-ben látta elérkezettnek az időt arra, hogy a maga javára billentse a helyzetet a líbiai polgárháborúban. Április elején Haftar erői, az LNA hadserege támadást indítottak Tripoli ellen, és délkeletről megkezdték a város bekerítését. Egy ideig a felek azt hitték, hogy a közelgő, ENSZ által szervezett konferencia előtt a meglehetősen dörzsölt, vén rókának számító politikus-tábornok-hadúr csupán a tárgyalási pozícióit kívánja erősíteni az eskalációval, de utóbb világossá vált, hogy nem erről volt szó.

Haftar az offenzíva első kilenc hónapjában meglehetősen erőfölényre tett szert, és a harcok az év végén már Tripoli délkeleti peremkerületeiben folytak. Az LNA erőit orosz Wagner-zsoldosok, Szaúd-Arábia és az Emírátságok által biztosított drónok és Egyiptomi páncélozott harcjárművek is támogatták.

A fordulat november 27-én, a Tripoli és Ankara között aláírt megállapodással következett be, amelyben a felek megegyeztek egy exkluzív földközi-tengeri gazdasági övezet kinyilvánításáról és az abban található szénhidrogének kizárólagos kitermelési jogáról, amely Törökországot illeti, a GNA-nak nyújtott katonai segítség fejében. Ez az alku is rávilágított arra, hogy Törökország helyet követel (és képes is kivívni magának) regionális hatalmi erőközpontként nem csak a Közel-Keleten, de a Földközi-tenger, illetve Afrika különböző térségeiben, annak érdekében, hogy gazdasági-politikai érdekeit biztosítsa.¹⁶

A moszkvai, majd a berlini béketárgyalások¹⁷ nem, vagy csupán részsi-kereket hoztak, Haftar nem írta alá az egyezményt, mert bízott a Kreml és az Emírátságok által ígért támogatásokban, amelyekkel reális lehetősége nyílt Tripoli bevételeire és a GNA megbuktatására, de ez, dacára a jelentős katonai támogatásoknak, végül nem következett be.

2020 nyarán mutatkozott ismét valós szándék a békefolyamat folytatására, amikor Ankara és Kairó is hozzájárult egy tűzszüneti megállapodás aláírásához és 2021-ben új választások kiírásához. Ezt a nyáron Haftar még elutasította, de amikor októberre Moszkva és Ankara is jelezte, hogy az

¹⁶ „Mindemellett török tűzérési és felderítő eszközök, légvédelmi rendszerek és elektronikai hadviselésre alkalmas felszerelés is érkezett Líbiába, amelyek képesek voltak meghatározni a harcok további menetét, megakadályozva Haftar tábornok ambiciózus tervét. A part mentén tevékenykedő török G-osztályú légvédelmi fregattoknak köszönhetően a GNA újra ellenőrizhette a főváros feletti légteret, amelynek eredményeként a szárazföldi erők is műveleti mozgásteret nyertek, és tűzérési támogatásban is részesültek.” (Selján Péter: Líbia, 2021: elhúzódó polgárháború és fokozódó külső beavatkozás. In: Nemzet és Biztonság 2020/4. szám, 50. o.)

¹⁷ Forrás: https://hvg.hu/vilag/20200114_Nincs_tuzszunet_Libiaban_Haftar_tabornok_alairas_nelkul_tavozott_Moszkvabol

álláspontok közeledtek egymáshoz, elhárult az utolsó akadály is, így a megállapodást a GNA és az LNA képviselői is aláírhatták.

Biztonságpolitikai kontextus – milíciák és korrupció két rivális kormány árnyékában

A Líbiában 2011 óta alakult fegyveres csoportok fokozatosan átvették az uralmat az állam felett, lényegében „belülről” elfoglalva annak amúgy sem acélos intézményrendszerét. Ennek folyományaként folyamatos konzolidáción, valójában az intézményesülés folyamatán mennek keresztül, képviselőik a hadsereg, a biztonsági apparátus és a polgári kormány legfelsőbb szintjeire jutnak el. Ugyanakkor hatalmas befolyást gyakorolnak a személyi döntésekre a teljes politikai-védelmi architektúrán belül; arra, hogy ki kaphasson kulcsfontosságú pozíciót, és markáns módon beleszólnak az állami források elosztási mechanizmusába is.

A katonai-hatalmi és magánérdekek ilyetén keveredése a líbiai közigazgatási, társadalmi rendszereket régóta strukturálisan fertőző nepotizmus és korrupció fenntartása irányában hat, és hozzájárul a végletes megosztottság, valamint az informális szívésségi, lekötelezettségi rendszerek fennmaradásához, jelentős mértékben megnehezítve bárminemű transzparens és koherens rendezést, komplex reformot.

Pozitív változásként elmondható, hogy 2022 közepe óta a vezető katonai szereplők közötti kapcsolatokat egyre inkább pragmatikus megállapodások jellemzik. De a rendszer állapota és működése továbbra is jelentős konfliktuslehetőséget rejt magában, mivel a források elosztása körüli viták gyorsan fegyveres konfrontációhoz vezethetnek.

A magánhadseregek konszolidációja a biztonsági szektor reformjának esélyét is csökkenti. Az európai kormányoknak át kellene gondolniuk, hogyan lépnek kapcsolatba Líbia egyre erősebb és elnyomóbb milíciavezetőivel, akik komoly erőforrások és katonai erő felett diszponálva fenntartják a biztonsági szektor divergens és félelemkeltő működését, párhuzamos, félkatonai szervezetek (paramilitáris milíciák) jelenlétével a rendvédelmi és

belbiztonsági szervek illetékességi területén, jórészt ilyen-olyan kormányzati alkuk eredményeként, központi jóváhagyással.

Mindez rávilágít a GNA erőtlenségére és mikroalkuk iránti kiszolgáltatottságára. Bengáziban, az LNA, azaz Haftar területén más a helyzet, a tábornok felszámolta a milíciákat, így hatalma sokkal koherensebb és egyértelműbb.

Amióta a líbiai állam erőszak monopóliuma Moammer Kadhafi 2011-es halálával összeomlott, számos fegyveres csoport versengett a vákuum betöltéséért. A Kadhafi-rezsim elleni harc érdekében mozgósított erők mellett számtalan új egység is alakult, amelyek a rezsim összeomlását követően sem tették le a fegyvert, és nem integrálódtak az új államszervezet biztonsági architektúrájába, hanem kvázi önvédelmi, területi milíciákként kinyilvánították saját hatalmukat és vele igényüket egy-egy kerület, városrész uralmára, mondván a helyi lakosok csak bennük bíznak, és ők arra hivatottak, hogy védelmezzék az embereket.

Ez oda vezetett, hogy – anélkül, hogy a végtelen részletekbe most itt belemennénk – Tripoliban és környékén tucatnyinál több milícia tevékenykedik, kerületeket, városrészeket tartva ellenőrzésük alatt (Rada, Janzour Knights etc.) esetenként több ezer bevethető, paradox módon nem ritkán a kormány által fizetett harcossal, könnyű tüzérséggel, páncélozott járművekkel, kézfegyverekkel.

Mindeközben Tripoliban működik az állam által fenntartott rendőrség, többek között közlekedési szolgálati ággal, bűnügyi szolgálattal, terrorelhárítási erőkkel. Szinte minden fegyveres csoport az állami legitimáció leple alatt működik, akár újonnan létrehozott intézményeken belül, akár egyszerűen a bel- vagy védelmi minisztérium egységeiként. A valóságban azonban elsősorban vezetőik, tagjaik vagy társadalmi bázisuk érdekeit védik, miközben nagyrészt kibújnak az állami ellenőrzés alól, és fenntartanak, működtetnek egy területi érdekek alapján szerveződött, de valójában illegitim és felesleges párhuzamos biztonsági szektort. Az állami finanszírozáshoz való hozzáféréstért folytatott versengésük nagy szerepet játszott a

második polgárháború 2014-es eszkalációjában, amely véget vetett a Kadhafi utáni átmenetnek, és két egymással versengő kormány megalakulásához vezetett.

Még a második polgárháború lecsengése után is folytatódtak a szembenállások azon csoportok között, amelyek névleg a tripoli nemzeti egyetértés kormányához (GNA) voltak lojálisak.

Eközben Khalifa Haftar, aki 2014-ben megalakította Líbiai Arab Fegyveres Erőit (LAAF), fokozatosan kiterjesztette ellenőrzését Líbia keleti, központi és végül déli részén. 2019-ben Haftar kísérlete Tripoli elfoglalására kiváltotta a harmadik polgárháborút, amely 2020-ban a LAAF nyugat-líbiai kivonulásával és mindkét oldalon külföldi katonai jelenlét létrehozásával ért véget. Azóta a külföldi erők bizonytalan erőviszonyokat tartanak fenn: a török hadsereg támogatja a kormányt Tripoliban, míg az orosz Wagner-csoport a LAAF-ot.

Az Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ) égisze alatt számos sikertelen kísérlet történt arra, hogy választások megtartásával és az ország újraegyesítésével megtörjék ezt a patthelyzetet. A 2021 decemberére kiírt választások a hosszas előkészítés ellenére nem valósultak meg, Abdelhamid Dbeiba kormánya megtartotta a hatalmat Tripoliban.

Mindazonáltal a 2021-ben megalakult Abdelhamid Dbeiba vezette úgynevezett Nemzeti Egység Kormánya (GNU – Government of National Unity) megtartotta a hatalmat Tripoliban. Annak ellenére, hogy Haftar nem ismeri el a Dbeiba-kormányt, és ehelyett egy párhuzamos kormányt támogat keleten, egyre több informális megállapodást kötött, amelyek közelítik a GNA és az általa képviselt álláspontokat. Jelentős havi kifizetéseket kap Tripolitól az elfoglalt olajlétesítmények és kikötők használatáért, képviselőit pedig kulcspozíciókba helyezte, többek között a National Oil Corporation (NOC) vezetőiként.

A projekt gazdája, a Vállalkozások és stratégiák Európában (Business and Strategies in Europe – B&S Europe – később Gopa Pace)

A B&S Europe az Európai Unió által megversenyeztetett projektforrásokra kiírt pályázatok iránti növekvő érdeklődést kihasználva, 1991-ben szállt be erre a piacra, kezdetben kis projektársaságként. Az elmúlt 33 évben a társaság egyre nőtt, sikerrel pályázott az Európai Bizottság (European Commission) által évente meghirdetett összegekre, amelyekkel fejlődő, konfliktus sújtotta övezetekben a legkülönbébb újjáépítési, képzési, fejlesztési beruházásokat, projekteket valósította meg.

1991-es alapítása óta a B&S Europe dolgozik a fejlődő, átmeneti és partnerországokban, technikai segítségnyújtás, tanácsadás és multiszektorális szolgáltatások széles skáláját kínálva, amelyek magukban foglalják a helyi kultúra és a politikai kontextus átfogó megértését, valamint az elkötelezettséget a legjobb gyakorlatok és tudásátadási projekteken.

Fő tevékenysége az SDG-k¹⁸ megvalósításához hozzájáruló projektek beszerzése, tervezése és megvalósítása a partnerországokban, állami, köz-, magán és vegyes kezdeményezések keretében. Számos nemzetközi szervezettel, partnerrel dolgoznak együtt, ilyenek például: EU, UN, WB, MCC, ISDB, AFD, BID, GIZ és mások. Tevékenységük során projektcsapatokat hoznak létre, amelyekbe alapvetően szerződéses szakértőket toboroznak, de 2022-től a cég lehetőséget kapott arra, hogy vezényelt (tagállami) nemzeti szakértőket¹⁹ is meghívjon és alkalmazzon.

2013-ban a B&S Europe beleolvadt a GOPA Tanácsadó Csoportba (Consulting Group – GCG), Európa vezető tanácsadó cégcsoportjába, amely elkötelezett a jobb világot formáló, fenntartható projektek megvalósításában. A GOPA Consulting Group több mint 60 éve segíti az európai szakpolitikákat és döntéshozatalt abban, hogy a világot integráltan látva – stratégiák kidolgozásával, partnerségek kiépítésével – tartós társadalmi és

¹⁸ SDG (sustainable development goals – fenntartható fejlesztési célok)

¹⁹ Seconded national expert (from EU Member States)

pénzügyi hatással rendelkező, fenntartható programokat legyenek képesek végrehajtani.

Szakértelmük kiterjed a legkülönbözőbb szektorokra, fő profiljuk a tanácsadás, képzés, mentorálás, infrastrukturális rehabilitáció és kapacitásnövelés a kormányzati és biztonsági szektorban, igazságügyi és jogállamisági reform, a béke és biztonság támogatása, a globális értékek és ellátási láncok védelme, az iparosítás, a kulturális örökség védelme, mindezeket az úgynevezett SDG (sustainable development goals – fenntartható fejlesztési célok) projektrendszerre építve. Céljuk a pozitív és hosszantartó változás elérése annak érdekében, hogy a helyi, törekény, segítségre szoruló közösségek közép- és hosszú távú érdekeit és védelmét szolgálják.

Az EULINK I. rendészeti rehabilitációs projektről

Az EULINK (RAWABET) I. rendészeti rehabilitációs projekt ötlete szerencsés időzítéssel, a 2020 októberében a GNA és az LNA képviselői által aláírt tűzszüneti egyezmény életbe lépését követően, 2021 elején vetődött fel, amikor a Líbiának szánt EU Commission források a Külpolitikai Eszközök (Foreign Policy Instruments – FPI)²⁰ keresztül elérhetővé váltak, és azok egy részére a B&S Europe mint implementáló partner sikerrel pályázott.

A projekt regionális felügyeletét egyrészt az FPI, másrészt delegált felelősséggént az EU Tripoli delegációjának²¹ az Együttműködésért Felelős Vezetője (Head of Cooperation) pozíciójában lévő diplomatája²² látta el. A projekt első fázisára pályázható (EULINK I.) költségvetés 8 millió

²⁰ FPI – Foreign Policy Instruments, lásd: https://commission.europa.eu/about-european-commission/departments-and-executive-agencies/foreign-policy-instruments_hu

²¹ Az Európai Unió Líbiába akkreditált de facto nagykövetsége (Delegation of the European Union to Libya)

Forrás: https://www.eeas.europa.eu/delegations/libya_en?s=105

²² A Head of Cooperation pozíció a második legfontosabb az EU-delegációk kötelékében szolgáló diplomaták körében, mivel az ezt a pozíciót betöltő szakdiplomata felel a fejlesztési források elosztásáért, diszponál a futó és jövőbeni projektek felett

euro volt, és a megvalósításra nyitva álló időkeretet 18+6 hónapban szabta meg a Bizottság.

2021 július-augusztus folyamán a CSDP missziók formális elindulása előtt bevett gyakorlathoz hasonlóan, egy kis létszámú tényfeltáró delegáció (úgynevezett „*fact finding mission*” –FFM)²³ mérte fel a helyszínen a projekt lehetőségeit, felkutatta a legfontosabb potenciális partnereket, intézményeket, és tájékozódott a biztonsági helyzetről.

Az EU-ra jellemző komplex megközelítés²⁴ eredményeképpen az EU-LINK I. projekt homlokterébe legfontosabb célkitűzésként a nyugati (Tripoli, GNU – Government of National Unity) és a keleti (Bengázi, LNA) rendészeti erők összekapcsolása, közelítése, harmonizációja került mintegy vezérlő elvként.

A gyakorlatban pedig sikerült egy ezzel szervesen összefüggő, mindenki számára kulcsfontosságú praktikus célt is ehhez kapcsolni, ez pedig az egész észak-afrikai tengerparton végig húzódó és stratégiai fontosságú, a tűzszüneti egyezményt követően részlegesen újranyitott Parti Út/Tengerparti Autópálya (Coastal Road/Highway), illetve az annak felügyeletéért és biztonságáért felelős belügyi/rendőri entitások (General Department of Security Operations – GDSO²⁵ és Central Security Support Department – CSSD)²⁶ biztonsági infrastruktúrájának támogatása, szervezeti integrációja és képzési/oktatási architektúrájának reformja volt.

A Coastal Road-ot még 2014-ben a második líbiai polgárháború harci eseményei kipattanásakor azonnal lezárták, azon csak katonai konvojok és

²³ Bővebben: <https://www.ecpmf.eu/monitor/fact-finding-mission/>

²⁴ Úgynevezett comprehensive approach, vagy holistic approach – ez a szemlélet adja az EU civil válságkezelés elméleti, vagy ha úgy tetszik „filozófiai” hátterét, azért, hogy a segítség és támogatás különböző aspektusait összehangolva azok együttesen nagyobb, komplexebb és fenntarthatóbb hozzáadott értéket képviselhessenek a kedvezményezett entitás számára és érdekében.

²⁵ Különleges Biztonsági Műveleti Igazgatóság – körülbelül A Magyar TEK megfelelője, csak mintegy háromszor nagyobb személyi állománnyal.

²⁶ Központi Biztonsági Műveleti Támogató Igazgatóság – elsősorban az ország középső régiójában a rendőrségi ellenőrzőpontok személyi állományát adják.

a biztonsági erők közlekedhettek. Az autópálya infrastruktúráját a hullámzó fronttevékenységek az évek során meglehetősen megviselték. Az autópálya legkritikusabb része – mint az a projekt előkészítése során megálapítást nyert – a Misrata-tól Sirte-ig vezető mintegy 230 km-es szakasz, amelyen vagy teljesen hiányoznak, vagy erősen károsodtak a biztonsági infrastruktúra elemei, az ellenőrző-áteresztő pontok, vagy ellenőrző pontok (check pointok) infrastruktúrája részben, vagy egészben hiányzik, rehabilitációra szorul.

Az EULINK I. projekt tehát elsődleges célul tűzte ki a Coastal Road Misrata és Sirte közötti szakaszának biztonságához való hozzájárulást, egy Sirte-ben kialakítandó rendészeti képzési és integrált műveletirányítási központ felállítását. Remélhetőleg a (két szembenálló oldal együttműködéséből) létrejövő Egyesített Rendőri Erő (Joint Police Force) számára – ezt az erőt később átkeresztelték Tengerparti Közúti Biztonsági Egységre (Coastal Road Security Unit – CRSU) –, valamint a Tripoli kormány (GNA) belügyminisztériumával (MoI) való szoros együttműködés lehetővé teszi az autópályán szolgálatot teljesítő rendőri erők képzését, szervezeti átalakulásának elősegítését.

A politikai helyzet és az egyéb (például ENSZ), a terepen dolgozó nemzetközi szervezetekkel való együttműködés jegyében a projekt vállalta, hogy hozzájárul egy a tűzszüneti egyezmény betartását monitorozó mechanizmus (Libyan Ceasefire Monitoring Mechanism-LCMM) kidolgozásához és bevezetéséhez, valamint segítséget nyújt egy incidensjelentési rendszer elindításához ezen belül (incident reporting mechanism – IRM).

Az EULINK I. projekt nem titkolt célja tehát egy a biztonsági szektor reformját (Security Sector Reform – SSR) kisebb, partikuláris léptékben beindító, megcélzó minta-együttműködés kialakítása volt, egy klasszikus kapacitásépítő, komplex, integrált program létrehozásával, hozzájárulva nem csak a rendészeti szervek képességeinek növeléséhez, illetve a líbiai állampolgárok szabad mozgásának elősegítéséhez, de egyúttal szakpolitikai szinten a közeledéshez nyugat és kelet rendőri, közbiztonsági erői között.

Az EULINK I. feladatrendszere és a megvalósítás kihívásai

A projekt megvalósításának terve 3 fő tevékenységi irányt (úgynevezett workstream) határoz meg, amelyek további egységekre bonthatók, és a prioritások változhatnak azzal összefüggésben, hogy a projekt team mit tapasztal a helyszínen, illetve a líbiai rendészeti partnerek elvárásainak tükrében.

1. Rendőrségi, rendészeti infrastruktúra újjáépítése:

- a) A Coastal Road-on végzett helyszínbejárások és felmérések során meg kell állapítani a legsürgősebb támogatásra, újjáépítésre szoruló biztonsági infrastruktúra elemeit, és fel kell állítani (a líbiai partnerekkel közösen) a kivitelezés sorrendjét, meg kell határozni annak költségvetését.
- b) A hiányzó vagy erősen sérült biztonsági infrastruktúra (ellenőrzőpontok, átvizsgálóhelyiségek, terelősávok, fegyverszobák, légénységi szállások, okmányvizsgáló helyiségek, fogdák, műhelyek, orvosi szobák) megtervezése (szakmai rendészeti szempontrendszer alapján, amely a legmodernebb, de a líbiai kontextusra adaptált sztenderdeken nyugszik), illetve energiaellátás kérdéseinek tárgyalása (generátorok, nap-elemes technológia, vezetékes áram).
- c) Szállás, körlet-elhelyezést biztosító előre gyártott konténer-táborok létesítése, ezzel összefüggésben a képzési, oktatási infrastruktúra fejlesztésének lehetőségei (többek között osztálytermek, akadálypályák, ereszkedőtorony, taktikai löpálya, oktatói és légénységi hálók, mosdók).

2. Stratégiai támogatás az Egyesített Rendőri Erő, később CRSU szervezetének kialakításához:

- a) Az Egyesített Rendőri Erő szerkezeti átvilágítása, annak érdekében, hogy a projekt team világos képet kaphasson a parancsnoki láncról, a felelősségi körökről, az egység feladatrendszeréről és illetékességéről. Erről egy Szerkezeti Értékelési Jelentés (Structural Assessment Report – SAR) készítése, javaslatokkal, módosításokkal. Egy effektív Vezetési, Irányítási és Kommunikációs (Command, Control and Communication – CCC) rendszer felállítása, implementálása.
- b) A GDSO alárendeltségében, de a CSSD-vel együttműködésben, közös, vezényelt állománnyal működő CRSU szervezeti ábrájának véglegesítése, valamint Általános Műveleti Szabályzatok (Standard Operation Procedure – SOP) írása, megalkotása, melyek a későbbiekben szakmai útmutatóként használhatók a rendőri erők számára.
- c) Szervezeti kapacitásnövelés, stratégiai tanácsadás, a parancsnokok coaching és mentorálási tevékenysége, ezen kívül a szervezet és egységei számára segítségnyújtás az úgynevezett stratégiai tervezés során (Risk Assessment Plan, Contingency Plan, Evacuation Plan).²⁷
- d) A stratégiai managementek felkészítése az együttműködésre más rendészeti és biztonsági szervekkel a hatékonyság növelésének érdekében (inter-operability).²⁸
- e) Képzési és edukációs igények és szükségletek pontos feltérképezése, kurzusok, workshopok szervezése, professzionális kiképzők és oktatók meghívása, képzési tematikák előállítása, képzésszervezés.

²⁷ Kockázatelemzési Terv, Készenléti Terv, Evakuációs, th. Kiürítési/Visszavonulási Terv – ezek olyan dokumentumok, amelyek megléte, gyakoroltatása és folyamatos frissítése/fejlesztése nélkül egyetlen rendőri egység biztonságos működése sem képzelhető el.

²⁸ Ez a fogalom a különböző rendszerek, így a biztonsági szektor egyes elemei, hatóságainak azon képességére utal, amellyel hatékonyan együtt tudnak működni más szervekkel, rendszerekkel.

3. A kiképzési és rendőri oktatási szükségletek sürgősségi sorrendjének felmérése, a képzéshez szükséges felszerelés és infrastruktúra megtervezése, beszerzése, biztosítása:
 - a) A meglévő rendőri kiképzők számának és kapacitásainak felmérése, szükségletek identifikációja.
 - b) Képzési architektúra megtervezése, oktatási fázisok kijelölése (alapképzések, ráépített tanfolyamok, haladó, majd ToT, th. Train the Trainers²⁹ tanfolyamok).
 - c) Képzés utáni mentoráció a helyi kiképzők segítésére és támogatására.
 - d) Képzési felszerelés beszerzése, betanítása, átadása.
 - e) Helyi kiképzők értékelése.
 - f) Vélgél: 20–30 kiképző és min. 250 fős állomány folyamatos (tovább-) képzése.
 - g) Az Egyesített Rendőri Erő (JPF, majd CRSU) hadműveleti képességeinek és bevetethetőségének javítására szolgáló (nem fegyver) eszközbeszerzés és átadás (a képzésekkel összhangban).

A munka során a helyszínen, a terepen tapasztalt kihívások a Líbiához hasonló post-conflict³⁰ vagy failed state³¹ típusú területek, országokra szinte kivétel nélkül jellemző és elsősorban a biztonsági környezet impulzuszerű, néha óráról órára történő változásaiból, a kormányzati és szakági

²⁹ Képzők, oktatók képzése, a rendőri kiképzési és edukációs/oktatási architektúra legmagasabb eleme, erősíti a helyi elkötelezettséget és szerepvállalást, valamint hozzájárul a helyi szervek kapacitás- és képességfejlesztéséhez a helyi trénerek (tovább)képzésével.

³⁰ Konfliktus utáni, konfliktust követő állapotban lévő, még meglehetősen, illetve továbbra is törékeny biztonsági helyzetben lévő terület vagy ország.

³¹ Bukott állam – röviden a nemzetközi terminológia az olyan országokat hívja így, amelyeknek kormánya, maga az állam elvesztette (részben vagy teljesen) azt a képességét, hogy a legalapvetőbb szolgáltatásokat biztosítsa a polgárai számára, bővebben lásd: https://en.wikipedia.org/wiki/Failed_state

vezetők fluktuációjából, a végletekig megosztott hatalmi struktúrákból, illetve a szinte komikus mértékű centralizáltságból fakadnak, amely rendkívül alacsony hatékonysággal és általános döntésképtelenséggel párosul.

Helyszín(ek), mozgás, személyi állomány

Az EULINK I. projekt csapata 14 fő helyi szakértőből, koordinátorból, pénzügyesből és sofőrökből állt, a rendészeti projekt team pedig egy francia, egy magyar és egy líbiai szakértőt foglalt magába. A projekt szállása Tripoli nyugati felén, az úgynevezett Palm City zárt városrészben, közvetlenül a tengerparton volt. Az iroda innen – ideális esetben – 10–15 perc autóútra, Tripoli Janzour nevű kerületében, a B&S Europe által bérelt irodaházban volt.

A napi mozgást úgynevezett low-profile-ban³², soft skin, th. páncélozatlan, civil személyautókkal oldottuk meg. Soha semmilyen biztonsági fenyegetéssel nem találkoztunk az utakon, az őrült tempójú és meglehetősen alulszabályozott közúti közlekedés teremtette kihívásokat leszámítva.

Hosszabb utak, helyszínbejárások alkalmával mindig rendőri biztosítással közlekedtünk, konvojban. Működési területünk a projekt első fázisában (EULINK I.) Tripoli egész területét, a várostól nyugatra, körülbelül 40 percnyi autóútra található Sabrata történelmi romjait, illetve Misrata-t, Nighaza-t és Sirte-t érintették. Repülön (belföldi járással) Bengáziba is eljutott a projekt egy-két alkalommal.

³² Az angol low profile kifejezés jelentése rejtőzködés, háttérben maradás, a feltűnés kerülése.

Forrás: <https://lexiq.hu>

Az EULINK I. projekt által 2021–2023 között elért konkrét eredményekről – kivonatossan

1. tevékenységi fővonal

- a) 3 db egyenként 55 személyes autóbusz beszerzése és átadása csa-
patszállítási feladatokra a Belügyminisztérium számára
- b) 13 db Nissan Patrol tip. 4x4 pick up járóautó beszerzése és felsze-
relése a GDSO számára
- c) 45 db 4/A védelmi szintű lövedékálló mellény beszerzése és átadása
a hozzátartozó traumalemezzel és molle-rendszerű taktikai mel-
lénnyel
- d) 3 ellenőrzőpont teljes felújítása, infrastruktúrájának kialakítása
(Abu-Ghrein, Gate 50 és Gate 30) Sirte és Misrata között, a Coastal
Road-on
- e) 3 db Nissan Van típusú teljesen felszerelt rohammentő gépkocsi be-
szerzése és átadása a CSSD egységei számára
- f) a fent említett három check point összekötése, illetve csatlakozta-
tása a nemzeti elektromos hálózatra (terveztetés, kivitelezés fel-
ügyelete, finanszírozás, átadás)

2. tevékenységi fővonal

- a) két, egyenként 50 fő befogadására alkalmas osztályterem teljes fel-
újítása, berendezése és átadása a GDSO NiGhaza-ban lévő Külön-
leges Kiképzési Bázisán;
- b) egy 21 méter magas komplex ereszkedőtorony beszerzése és felépi-
tése a GDSO NiGhaza-ban lévő Különleges Kiképzési Bázisán;
- c) két, egyenként kétágyas hálókörlet, valamint a hozzájuk tartozó vi-
zesblokk teljes körű felújítása és berendezése nemzetközi és helyi
kiképzők elszállásolására a GDSO NiGhaza-ban lévő Különleges
Kiképzési Bázisán;

- d) a GDSO és a CSSD stratégiai menedzsmentjének és a képzésirányításban részt vevő tiszteknek a mentorálása, az egységek teljes körű átvilágításáról szóló jelentés elkészítése;
- e) 90 db IFAK (Individual First Aid Kit – egyéni elsősegélynyújtó felszerelés) beszerzése és átadása a GDSO és a CSSD egységei számára;
- f) 2 db megfigyelő drón beszerzése és átadása (képzést követően) az ellenőrző pontok közötti megfigyelési feladatok elősegítésére.

3. tevékenységi fővonal

- a) 7 kurzus alkalmával 98 fő kiképzése elsősegély nyújtására, terep-körülmények között;
- b) 12 kurzus keretei között 176 fő kiképzése check point management tantárgyból;
- c) 3 vezetői kurzus alkalmával 36 fő tiszt kiképzése Risk Management és Strategic Planning témakörben;
- d) 6 tanfolyam keretei között összesen 120 fő képzése a közösségi rendőri munka alapjaira (basic community policing) témakörben;
- e) alapfokú drónkezelői és rádió kommunikációs szaktanfolyamok;
- f) speciális, nagyteljesítményű és négykerék hajtású off road autóvezetői tanfolyam;
- g) ereszkedési szaktanfolyam – ToT;
- h) lövészeti alaptanfolyam (modul) AK-47 és maroklőfegyver (9mm).

Jövőkép, a következő fázis(ok): az EULINK II., illetve az EULEAD III. projektekről

Az EULINK II. projekt várhatóan 2024 februárjában indul el, hasonló feltételekkel és időtartamban, mint a projekt első fázisa. Az egyetlen markáns változás az lesz, hogy a fókusz áttevődik a rendészeti szervek koordinációs

képességének erősítésére, a társszervekkel való úgynevezett inter-operabilitás fejlesztésére, mivel mint minden biztonsági kihívásokkal küzdő országban, ez az a terület, amely szenzitivitásánál fogva meghatározhatja a közös stratégiák, de akár egyes konkrét műveletek, akciók sikerességét. A szinergia a rendészeti és katonai szervek között erősíti a bizalmat, és a szervezeti transzparencia és professzionalizáció irányába hat.

Ennek jegyében a projekt célja a rendészeti (MoI)³³ szervek és a parti őrség, illetve a katonai menedzsment közötti bizalom és együttműködés építésének előmozdítása, támogatása.

Konkrét cél ezen kívül további ellenőrzőpontok felújítása és az új állomány képzése, illetve felszereléssel való ellátása Sirte városától keletre és délre is.

31. számú kép

A NiGhaza-ban található Speciális Rendőrségi Kiképző Központ látképe, előtérben az EULINK I. által felújított két osztályteremmel és a közöttük található, szintén a projekt által finanszírozott fedett szabadtéri képzési hellyel

³³ Ministry of Interior – Belügyminisztérium

32. számú kép

a szintén a NiGhaza-i kiképző bázison 7 db konténerből megépített 21 méteres ereszkedőtorony a biztosító kábelekkel és rajta az EU és Líbia zászlóival

33. számú kép

A tanulmány szerzője, dr. Balassa Bence r. alezredes oklevelet ad át